

The
Economist

Med exklusiv licens

INPRESS

Världen om

Nya spelregler för global handel

Spaningar med Alasdair Ross, *The Economist*
och paneldiskussion i Göteborg

Sagt på konferensen 24 mars 2026 på Hotell Draken

Conny Unéus, vd för InPress och ansvarig utgivare av Världens Om, hälsade välkommen till det ett vältajmat samtal om global handel och hur den påverkas av globala skeenden.

Geopolitikens effekter på global handel

Business as usual?

Magasinet *Världen Om* publicerar artiklar från *The Economist* på svenska med fokus på geopolitik, affärer, teknik, livsstil och kultur. I samarbete med *Dagens Industri* skriver vi även artiklar med svenskt perspektiv på globala händelser. I marsutgåvan ger flera artiklar från *The Economist* perspektiv på hur geopolitiken påverkar global handel och förutsättningarna för den. *Dagens Industri* skriver om de krafter som driver på avregleringar i EU för att öka den europeiska konkurrenskraften.

Dagen innan publicering bjöd Business Region Göteborg (BRG), Global Business Gate och *Världen Om*/InPress in till ett event på Hotel Draken i Göteborg för att, under ledning av **Alasdair Ross**, analysera hur företagen navigerar i den nya världen, inte minst svensk exportindustri och specifikt Västsverige. Till sin hjälp hade Alasdair Ross en panel med **Rickard Gustafson**, koncernchef för SKF, **Viktoria Höglund**, hållbarhetsstrateg på Furetank, och **Ola Bergström**, vicerektor vid Handelshögskolan i Göteborg.

Följande tydliga trender kan ses, enligt Alasdair Ross och panelen:

Geopolitisk volatilitet:

- Geopolitiska förändringar leder till nya handelsavtal (till exempel EU-Indien).
- Det finns en optimistisk syn på att Europa måste – och kommer att – anpassa sig, trots komplexa

”

Det råder en myt om Sveriges stelhets i ekonomin. I själva verket är den mycket anpassningsbar.

strukturer och styrmekanismer.

- Företag utgår i allt högre grad från att stabilitet hör till det förflutna. Ständig osäkerhet kräver flexibla och snabbrikliga strategier.

Hållbarhet i en värld präglad av kriser:

- Europa och Sverige är fortsatt beroende av olja och raffinerade produkter, särskilt när europeiska raffinaderier läggs ned.
- Akuta behov som värme och el, men hållbarhetsarbetet ses fortfarande som centralt på längre sikt.
- Europas investeringar i biobränsle skulle stärka energisjälvständigheten.
- Hållbarhet ses inte som ett sidospår utan som en central affärsdrivkraft, med potential för innovation, tillväxt och högre marginaler – och som ett ansvar gentemot världen.

Regional och global handel samt leveranskedjor:

- Företag går från global sourcing till en mer regional modell – ”region för region” – för att skapa robusta leveranskedjor.
- Störningar som kriget i Ukraina och problem i Gulfen ökar transportbehovet och skapar möjligheter för sjöfartssektorn.
- En återgång till tidigare nivåer av globalisering ses som osannolik. Det kräver nya spelregler utöver dagens WTO-system.

Risker och möjligheter för svenskt näringsliv

Per Thöresson, senior rådgivare vid Global Business Gate och tidigare ambassadör, inledde med att understryka hur högaktuell diskussionen om geopolitik och global handel är.

Vi befinner oss i en tid av snabbt förändrade geopolitiska förutsättningar som påverkar både handel och konkurrenskraft, konstaterar Per Thöresson.

Med 35 års erfarenhet från UD, bland annat som ambassadör i Berlin, Schweiz och vid FN i New York, beskriver Thöresson dagens internationella läge som svårtolkat – även för erfarna diplomater.

– När jag började min bana hade jag svårt att föreställa mig en värld där politiken i så hög grad styrs via sociala medier. Det vi ser nu är något helt nytt.

Samtidigt betonar han vikten av att inte enbart fokusera på risker.

– Även om det finns skäl till oro måste vi också se möjligheterna. Den gröna och digitala omställningen pågår för fullt globalt, och där har svenska företag mycket goda förutsättningar att spela en ledande roll – inte minst i Västsverige.

Global Business Gate, har som ambition att etablera Göteborg som en ledande mötesplats för framtidens internationella affärer, berättar Thöresson.

Strategin bygger på att samla aktörer från näringsliv, offentlig sektor och akademi – den så kallade triple helix-modellen – för att skapa ett

ekosystem där kunskap och innovation kan om sättas i konkret affärsnytta.

– Vi vill så att säga ”syresätta” näringslivet som bedriver globala affärer, säger Thöresson.

Global Business Gate har nyligen presenterat planer på att bli värdorganisation för ”The Virtual Watchtower” (VWT) – ett internationellt samarbete finansierat av Maritime Institute i Singapore och RISE. Projektet syftar till att möjliggöra daglig digital övervakning av globala leveranskedjor.

– Insyn i och förståelse för leveranskedjor blir allt viktigare i en mer osäker värld, och här ser vi stora möjligheter till synergier för våra medlemmar, framhåller Thöresson.

Arrangerat av:

INPRESS

I partnerskap med: Invest in Skåne, Stockholm Business Region och British-Swedish Chamber of Commerce (BSCC).

Alasdair Ross, Countries editor för *The Economist World Ahead* och huvudtalare på eventet som *Global Business Gate*, Business Region Göteborg och *The Economist Världen Om* bjöd in till den 24 mars i Göteborg.

Vad händer härnäst?

När Alasdair Ross, *The Economist*, tecknar bilden av världsekonomin är utgångspunkten enkel: prognoser har sällan varit svårare. Geopolitiska spänningar ökar och kriser föder nya kriser. Det inte bara en chock som skakar världsekonomin – utan vi ser snarare en kedjereaktion av eskalerande händelser.

Frågan *Vad händer härnäst?* kan vi alla skriva under på, men det är kanske inte den mest betryggande rubriken när man har en prognosmakare framför sig, inleder **Alasdair Ross** sitt tal på Hotel Draken i Göteborg, på eventet om hur geopolitiken påverkar internationell handel – och hur svenska företag kan resonera kring sin riskanalys.

– Att göra prognoser just nu är, ärligt talat, ett hopplöst spel. Så jag ska försöka göra något annat: beskriva läget som det ser ut, och skissa på möjliga scenarier, fortsätter Alasdair Ross.

Ekonomin är sårbar – men motståndskraftig.

Trots det geopolitiska läget står världsekonomin fortfarande relativt stark. Tillväxten för 2026 väntas landa kring 2,7 procent – långt ifrån de kraftiga nedgångar som präglade finanskrisen eller pandemin.

Den positiva bilden är dock något skakig. Händelseutvecklingen i Iran väntas dämpa tillväxten med upp till en procentenhet i många ekonomier. Mönstret är tydligt: ett hack nedåt i närtid, följt av en möjlig återhämtning året därpå – om utvecklingen inte förvärras.

USA framstår paradoxalt nog som relativt opåver-

En värld utan global polis

USA har länge fungerat som en global stabiliserande kraft. Inte alltid aktivt – men som en närvarande auktoritet. Nu saknas den rollen. Det innebär att regionala makter får större spelrum. Turkiet, Kina, Ryssland, Golfstaterna – alla driver sina egna intressen mer öppet. Resultatet är en värld med fler konfliktytor och färre mekanismer för att hålla dem i schack.

kat, trots sin centrala roll i världspolitiken. Mindre ekonomier, liksom energiberoende regioner, inte minst i Asien, är betydligt mer utsatta.

I centrum för geopolitiken och betydelsen för global handel står konflikten i Iran. Alasdair Ross skissar tre möjliga scenarier:

Det första – en snabb uppgörelse – framstår som allt mindre sannolikt. Det skulle kräva långtgående eftergifter från Iran som få bedömare ser som realistiska.

Det andra, och mest sannolika, är en utdragen konflikt på 2–3 månader och en upplösning utan tydlig vinnare. Det ger en lång period av instabilitet, höga oljepriser och ekonomisk osäkerhet. Regimen består, och världen tvingas anpassa sig till ett nytt normalläge.

Det tredje scenariot – den iranska regimen kollaps – kan vid första anblick framstå som positivt. Men erfarenheten från andra konflikter visar att maktvakuum ofta leder till något värre: inbördeskrig, våld och långvarig instabilitet, spår Alasdair Ross.

Det som enligt Alasdair gör dagens läge särskilt oroande är hur risker samverkar. Konflikter stannar inte lokalt – de sprider sig. Och eskalation sker inte bara vertikalt, genom ökade militära angrepp, utan också horisontellt: fler aktörer dras in, fler system påverkas. Infrastruktur, energiförsörjning och globala leveranskedjor blir sårbara.

”

Vi ser något nytt: en slags ”spelifiering” av krig, där konflikter nästan presenteras som ett drama – vilket riskerar att skymma de verkliga konsekvenserna.

– Samtidigt riktas politiskt och militärt fokus i en enda riktning. När uppmärksamheten riktas mot en enskild konflikt lämnas andra områden utan tillsyn – vilket skapar nya risker i sig.

Under decennier har USA fungerat som en global stabiliserande kraft – ibland aktivt, ofta indirekt. Den rollen är nu svagare, menar han. Och det får konsekvenser: En mer fragmenterad värld.

– Regionala makter agerar friare, konfliktytorna blir fler och spelreglerna otidigare. Det som tidigare hölls tillbaka riskerar nu att blossa upp.

Alasdair Ross färskas *What's next*-index pekar på en tydlig trend, nämligen att kriser de facto blir både vanligare och mer intensiva. Det är inte bara en känsla.

– Skillnaden mot tidigare är inte bara frekvensen – utan sambanden. Kriser uppstår inte längre isolerat, utan förstärker varandra.

Ekonomiska, politiska och geopolitiska händelser vävs samman i kedjor av påverkan.

– Detta driver en förändring i den globala ekonomin. Effektivitet får ge vika för fokus på robusthet och trygghet. Trender som regionalisering, ”friendshoring” och säkrare leveranskedjor vinner mark.

Det är en utveckling som bromsar globaliseringen – och gör världsekonomin mindre dynamisk, menar Alasdair Ross.

Utöver den ökade frekvensen av konflikter med globala svallvågor, behöver det finnas beredskap för de riktigt stora hoten, de så kallade ”svarta svanarna”, det vill säga händelser med extrem påverkan som ligger utanför det förväntade.

– Det kan handla om ett kärnvapenkrig, en global cyberattack mot kritisk infrastruktur, en AI-driven finanskris eller en pandemi värre än covid-19. Eller en kollaps för dollarn eller den kinesiska ekonomin.

Gemensamt för dessa scenarier är förlorad kontroll – att de mekanismer som normalt begränsar kriser slutar fungera och eskalering är ett faktum.

– Det här kan låta dystert – och det är det till viss del, säger Alasdair Ross. Men den positiva nyheten är att Sverige klarar sig relativt bra. Tillväxten ligger över det europeiska snittet.

Och egentligen tror inte Alasdair Ross att de svarta svanarna simmar in, men vi behöver vara beredda.

3 möjliga scenarier i Iran

1. Begränsad konflikt och uppgörelse. (20 procents sannolikhet).
2. Långvarig konflikt (mest sannolikt, 60 procent). Ingen tydlig vinnare. En uppgörelse tar månader. Regimen består. Oljepriserna förblir höga – kanske över 100 dollar, i extrema fall ännu högre.
3. Regimkollaps och inbördeskrig (20 procents sannolikhet).

Riskerna som följer:

Problemet är att risker inte uppstår isolerat – de sprider sig.

- Horisontell eskalering: svagare aktörer försöker dra in fler i konflikten.
- Sårbar infrastruktur: världen är djupt sammanlänkad.
- Resursförslitning: vapen, energi och kapacitet tar slut.
- Strategisk distraktion: fokus på en konflikt gör att andra ignoreras.

Osäkerhet är det nya normala – näringslivet får ställa om i en geopolitisk brytningstid

Hur påverkar den nya geopolitiska verkligheten en handelsberoende region som Göteborg? I en panel med näringsliv, akademi och sjöfart blev svaret tydligt: världen har förändrats i grunden – och företagen har redan börjat anpassa sig.

Rickard Gustafson, vd för SKF:

– Vi tror inte längre att stabilitet kommer tillbaka. Det vi ser nu är det nya normala – en värld av volatilitet och osäkerhet som vi måste lära oss att hantera.

För globala industriföretag innebär utvecklingen ett tydligt skifte. Tidigare låg fokus på effektivitet och global optimering. I dag handlar det i stället om robusthet och kontroll.

– Vi har i praktiken lämnat idén om global sourcing. I stället bygger vi upp regionala strukturer – region för region – för att skapa mer motståndskraftiga leveranskedjor, förklarar Gustafson.

Denna omställning innebär ökade kostnader, men ses som nödvändig.

– Det är som en försäkring. Vi betalar ett pris, men det är värt det för att skydda verksamheten mot geopolitiska risker.

En ofta underskattad dimension är Sveriges – och särskilt Göteborgs – beroende av Kina.

Ola Bergström, vicerektor vid Handelshögskolan i Göteborg:

– Det betonas inte tillräckligt hur beroende vi är av Kina. Samtidigt kan Kina vara en del av lösningen på många av de utmaningar vi diskuterar. Det gör relationen extra komplex.

Göteborgsregionens starka internationella exponering innebär att globala kriser ofta slår först just här, menar han.

– Vi är kanske den mest internationellt exponerade regionen i Sverige. Det betyder att vi påverkas tidigt – men också att vi har lärt oss att anpassa oss.

Panelen återkommer flera gånger till historiska paralleller. Oljekrisen på 1970-talet förändrade Sverige i grunden – och kan tjäna som jämförelse.

– Den krisen blev startpunkten för den gröna omställningen i Sverige. Den här typen av kriser är ofta innovationsdrivande – de tvingar fram förändring.

Ola Bergström menar att Sve-

”

1970-talets oljekris förändrade Sverige i grunden och blev startpunkten för den gröna omställningen. Den här typen av kriser är innovationsdrivande och tvingar fram förändring.

riges styrka ligger i just anpassningsförmågan.

– Myten om att det svenska systemet är stelt stämmer inte. Vi har byggt ett system som gör det möjligt att förändras kontinuerligt – och det är en stor konkurrensfördel.

Viktoria Höglund, hållbarhetsstrateg på Furetank:

– Hållbarhetsfrågorna är centrala – men i en mer komplex verklighet. Vi måste skilja på kort och lång sikt. På kort sikt handlar det om att säkra energi och försörjning. Men på lång sikt ser vi stora investeringar i exempelvis biobränslen – och där har Europa möjligheter att bli mer självständigt.

Viktoria Höglund betonar också att omställningen inte drivs enbart av politik.

– Marknaden finns där. Incitamenten finns där. Det finns ingen seriös diskussion om att backa från omställningen.

Rickard Gustafson instämmer och understryker att det är näringslivet som driver utvecklingen framåt.

– Det här handlar inte bara om

att göra rätt för världen – det är här affärsmöjligheterna finns. Det är här vi ser tillväxt och högre marginaler.

På frågan om globaliseringens framtid är panelen enig om att världen rör sig mot mer regionalisering – men egentligen inte mot isolationism.

– Vi kommer inte tillbaka till den globalisering vi hade. Men vi kommer att fortsätta handla. Ingen ekonomi är självförsörjande, säger Gustafson.

Han pekar också på behovet av nya spelregler.

– Vi behöver ett nytt regelverk för global handel. WTO-systemet skapades i en annan tid – världen ser annorlunda ut i dag.

Från sjöfartsperspektiv innebär osäkerheten både risker och möjligheter.

– Sjöfarten brukar gynnas i tider av störningar. När transportmönster förändras ökar ofta efterfrågan, säger Viktoria Höglund.

Samtidigt varnar hon för följd-effekterna.

– Om störningarna leder till lågkonjunktur, då drabbas inte bara sjöfarten – utan alla.

Hur relationen mellan politik

och näringsliv påverkas – en fråga från publiken – får ett tydligt svar av panelen: företagen behöver ta en mer aktiv roll.

– Vi måste bli bättre på att förklara vad vi behöver och vilka konsekvenser olika regler får. Politiker vill ofta göra rätt – men de

behöver bättre underlag, säger Gustafson.

Ola Bergström påminner om att spänningen mellan politik och näringsliv är en del av ett öppet samhälle.

– Att de inte alltid är överens är ett tecken på att systemet fungerar.

Sammanfattningsvis är panelen enig om att världen sannolikt rör sig bort från ett enhetligt globalt system – mot flera parallella regelverk.

– Vi går mot en värld med flera överlappande avtal, snarare än ett enda globalt ramverk. Det är en verklighet vi måste lära oss att hantera, säger Ola Bergström.

Trots osäkerheten är tonen inte pessimistisk. Vi befinner ju oss i Göteborg, som flera poängte- rar. Snarare handlar diskussionen om anpassning.

– Kris är ofta innovationens moder, sammanfattar Ola Bergström.

För Göteborg – en av Europas mest internationellt orienterade regioner – innebär det både utmaningar och möjligheter.

”Vi kommer inte tillbaka till den globalisering vi hade. Men vi kommer att fortsätta handla.”

Göteborgsregionen har blivit centrum för innovation

Göteborgsregionen påverkas i hög grad av det geopolitiska läget, konstaterar Henrik Einarsson, etablerings- och investeringschef på Business Region Göteborg.

Vi är alla medvetna om den situation vi befinner oss i. Det är lätt att identifiera risker, konstaterar Henrik Einarsson, men lyfter samtidigt vikten av att också se möjligheter. Einarsson uttrycker en förhoppning om att diskussionen inte bara ska bidra med perspektiv på affärsmöjligheter i en föränderlig omvärld.

Regionen kommer från en mycket stark period. Under de senaste 15 åren har Göteborgsregionen haft en tillväxt på 72 procent mätt i bruttoregionprodukt (BRP) – en utveckling som är fyra gånger högre än EU:s genomsnitt och dubbelt så hög som i USA.

– Det är en ganska unik utveckling. Vi ligger egentligen inte långt efter Kina på den punkten, säger han.

Henrik Einarsson lyfter också fram de stora investeringar som gjorts i forskning och utveckling.

Företagen i Göteborgsregionen står i dag för omkring 35 procent av all privatfinansierad FoU i Sverige.

Det pågår en tydlig geografisk förskjutning inom landet:

– Vi ser en rörelse från Stockholm mot Göteborg, som i dag i många avseenden har blivit centrum för svensk innovation.

Trots den osäkra omvärlden finns ljuspunkter – och att just dessa bör lyftas fram i diskussionen om framtiden.

”Göteborgsregionen kommer från en mycket stark period.”

I panelen som leddes av Alasdair Ross (från vänster i bild): Viktoria Höglund, Furetank, Rickard Gustafson, SKF, och Ola Bergström, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.

Tack till alla ni som kom – och som gjorde eventet möjligt!

Arrangerat av:

INPRESS

I partnerskap med: Invest in Skåne, Stockholm Business Region
och British-Swedish Chamber of Commerce (BSCC).